

dels antics moriscos: encara que SSiv. només hi cita *Albarques*, *Berdica*, *Benimarca*, i *Barriaques* no pot sortir de res d'això, però alguns d'aquests podrien ser errades o variants d'aquell.

¹ També es podria pensar en un altre mot de l'arrel, del NP que entra en Vilafamés; o bé un *hammàs* 'masover' que trobo en altres fonts àr. (en *RMA* només *hammàsa* «audacia»); car l'accent recula a la síl·laba precedent, quan aquesta és llarga o tancada, segons la norma predominant en hispanoàrab.

Barraga ant. (Xàtiva), V. Borró

BARRAIX (que estudiem junt amb *Barrala*, -al, i al-¹⁵ tres noms mossàrabs derivats de *barra*)

Diverses pdes. rurals valencianes; pda. de secà te. Castelló de les Gerres, ja prop del d'Aielo (xxxii, 156. 25). Un altre en el te. Estivella prop del de Segart (xxx, 17.20); i en J. G. M. (1936 o 1959) em reportava *Barraix*, com una pda. del te. de Torrent, que per tant seria diferent de les altres.¹

No hi ha arrel àrabica que serveixi.² Per tant tot fa creure que sigui un nom mossàrab, evidentment un dels nombrosos mossarabismes en -aix, com *Bollaix* (vol. I, 61), *Barcaix* (supra s. v. *barquera*), i els altres valencians ben coneguts *Patraix*, *Benarrupaix*. O sigui contracció del mossàrab -airs (-ARIOS > *àis* > -*aiš*). Quant a l'arrel no crec que sigui la del cast. *barro* (DECH, s. v.), arrel absent del català, del mossàrab i de quasi totes les llengües romàniques. Altrament ni en cast. hi ha un derivat *barrereros*, ni la idea s'aplica als llocs: terra ben seca almenys en el de Castelló.

Però així com hi ha *Patraix* al costat de *pedrera*, i *Barcaix* amb *barquera* (per a la evolució fonètica vegeu aquest), *Barraix* deu correspondre a *barrereres* -eres: el de Castelló és a l'extrem E. del te. de Castelló, arran de la partió amb Rugat i Aielo; i el d'Estivella, prop de la de Segart.

Probabl. s'hi pot afegir el poble *Barraj del Pozo*, prop de Vélez Rubio (Alm.), i podem admetre que n'és modificació *La Barraixa*, pda. del Boixar (prop de Morella xxvii, 141.42), sigui amb caràcter augmentatiu, o com a encreuament amb l'ahòtrop romànic *barrera*.

Convé tractar a continuació d'una sèrie de NLL mallorquins i valencians; també heretats del mossàrab on aquest ha donat a la terminació de BARR-ARIA, una altra evolució fonètica. De la forma bàsica -ara, -aro, que vaig demostrar en E. T. C. I, 155, donant-ne nombrosos exemples com a pròpia de moltes zones del mossàrab i veg. encara *Palomara*, supra (s. v. *Balome-ra*). Però, si hi ha una altra r en el mateix mot, la dissimilació ho canvia en -ala, -al, com en *Caprala* = cat. *Cabrera* (pda. de Petrer, xxxvi, 57.7, E. T. C. I, 255. 288). D'aquí un important NL mallorquí:

La Barrala és una vella i extensa possessió te. Campos, no lluny de la mar ni de la partió amb Lluçmajor, que ja figura en el m. Despuig: anoto sà *bārāla* a L'Estanyol de Campos (xxxvi, 95.36, Masc. 39S.B11, 10).⁶⁰

Ja apareix *Barrala* en la llista de possessions de Campos de 1511 (BSAL). Molt extensa, avui s'ha dividit en *Sa Barrala Vella* i *Sa B. Nova* (Masc. B10), i el seu terme arribava fins al paratge encara conegut per *Es Creuers* de *Sa Barrala*, uns quants k. més al N. (Masc. 39I11). El nom es justifica, de sobres, sigui per les barreres d'aqueixos «Creuers», sigui com a pròxim al terminal de Lluçmajor i a les defenses de la costa.

Nom molt repetit; vora l'Ebre, a Ascó, on designa tota la vall de *barāla* (xiii, 66.20); La Canyada de *Barrales* a Casinos (xxx, 92.14), car les valls i canyades són els llocs que es poden tancar amb barreres més fàcilment. Dependent de Llanera de Ranes, hi ha una «pertenencia» que l'IGC anomena *Barrana*, petit enclau entre els te. de Llanera i Alcúdia, isolat dins el «Realenc de la Plana», entre aquests termes i Anna (núm. 6, 3° 5 × 38° 59); com que ja és un poc enfora de terme, 2,4 k. a l'O. del poble, l'informant de Llanera no sabia el nom exactament (xxxii, 47.8), de manera que potser és error per *Barrala*, o bé aquí hi ha gué dissimilació diferent r-r > r-n; en tot cas és clar que per a una pertinença «enclavada» el nom de barrera escau com enlloc.

També hi ha noms de forma masculina; part d'ells amb l'al- àrabica aglutinat, ço que acaba de confirmar la provenença mossàrab. *Roll de Coll de Barral*, séquia de Benifairó de les Valls (xxx, 15.19), que, com es veu passa per un «coll» o lloc estret, que barra el pas a l'aigua. I amb al-: la pda. *Albarral* de Xixona (J. G. M. 1935, 1963: xxxiv, 90.24). Variant que invita a creure que també vinguin d'això la pda. *L'Albardal* de l'Olleria (xxxii, 106.14) i una altra d'Alcalà de la Jovada (xxxiii, 130.24); on es pot sospitar que hi hagi el canvi ocasional i no rar rr > -rd- estudiant en el DECH (s. v. *cerda*) i en el DECat (s. v. *gavarrà*, *cerro* etc.), i en el nom del poble val. *Gavarda* < *Gavarrà*; i fàcilment contaminat per *barda* 'mena de tanca' (DECH I, 510b) i *albarda*. *Els Bardals* o *els azbardals* a Fageca (xxv, 60.8 '24 × '42), i *El Bardalet* te. de Confrides (xxv, 34.3), a la Foia de Sales (Serra d'Aitana), pot ser continuació del mateix paratge, puix que són termes que confinen; doncs: d'acord amb l'origen del nom.³

En altres NLL de les terres de Migjorn el tipus *barrera* ja apareix amb el vocalisme català, no sabem si per ser noms portats per la repoblació cristiana, o ja mossàrabs, amb catalanització, o per altra evolució mossàrab; llur peculiar freqüència en aquelles zones pot indicar-hi autoctonisme. *Son Barrera* te. d'Algaida (xl, 96.21, Masc. 27D7), pot tenir un *Son* secundari, car ja figura com a possessió antiga en el mapa Despuig. Pou de *Barrera* a Vilanova d'Alcolea (xxviii, 172.4, '49 × '14); *ullal* de *Barrereres* te. Verger (xxxiii, 69.21); mas *Les Barreres* te. Sella (xxxv, 107.23).⁴ En part assimilat en *Barreda*: pda. de Vfr. del Maestr. (xxix, 44.6); Mas de les *Barredes* a Culla (xxix, 60. 25). Antigament a Rbg.: «P. de *Bareda*, 3 fogaces» S. xii (SerranoS, *NHRbg.*, 269).

¹ N. Primitiu G. Serrano en contava la historieta etimològica: «un cantero clavó su palanca --- para